

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: De Europese conventie in theorie en praktijk
Akkermans, P.W.C.

Citation

Akkermans, P. W. C. (1980). Boekbespreking van: De Europese conventie in theorie en praktijk. *Acta Politica*, 15: 1980(4), 564-565. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3452089>

Version: Publisher's Version
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3452089>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

tions at the American Enterprise Institute in Washington, D.C.' For Johnson this seems the perfect spot. It is superfluous to wish him well.

Norman Furniss

P. van Dijk en G. J. H. van Hoof, **De Europese conventie in theorie en praktijk.** Ars Aequi Libri 1979

Clichématige opmerkingen kunnen ondanks hun karakter toch voor de waarheid staan. Het boek van Van Dijk en Van Hoof voorziet inderdaad in een leemte in de Nederlandstalige juridische literatuur, dwingt respect af door het feit dat het een breed terrein tot in details bestrijkt en is blijkbaar met grote nauwgezetheid samengesteld. In het *Ars Aequi*-drieluik over rechten van de mens is het dan ook terecht centraal gesteld. Het heeft een beproefde opzet. Na een algemeen deel komen de procedures voor de Europese Commissie en het Europese Hof te Straatsburg aan de orde, evenals de rol van het Comité van ministers en de secretaris-generaal van de Raad van Europa. Vervolgens passeren de rechten, in de conventie en de protocollen gewaarborgd, en de bijbehorende jurisprudentie de revue, worden de beperkingsmogelijkheden bezien en wordt zelfs, naast een korte evaluatie, een blik in de toekomst geworpen.

Het schrijven van een boek waarin zoveel gegevens te vinden zijn, brengt onvermijdelijk het gevaar met zich mee dat men enige grote lijnen uit het oog verliest. Dat is ook hier gebeurd. Van Dijk en Van Hoof hebben het bijvoorbeeld niet meer opgebracht kritische kanttekeningen bij het functioneren van de conventie te zetten.

Blijkt wellicht uit de jurisprudentie dat de conventie inderdaad een onderdeel is van een dure propaganda-machine die in de koude oorlog aangezet is en nu nog toeren maakt? Als slechts 2% van de in Straatsburg ingediende klachten ontvanke-lijk wordt verklaard, hoe is dan de functie van de conventie te waarderen? Zij bestrijkt vele miljoenen Europeanen. In de ruim 25 jaar van haar werking zijn er ongeveer 9.000 klachten geregistreerd, een veelvoud is ingediend. Sluit de conventie niet aan bij wat in West-Europa de werkelijke behoefte is aan rechtsbescherming of is die vraag overbodig omdat het toch maar om propaganda gaat? Van Dijk en Van Hoof laten deze en dergelijke wezenlijke vragen liggen omdat zij vooral hun kaartenbakken voor de lezers openstellen.

Tot bepaalde dwars-doorsneden van het materiaal zijn de schrijvers evenmin gekomen. Wie zou willen weten welke interpretatiemethoden Commissie en Hof toepassen en vooral waarom, vindt het antwoord niet. Het Hof heeft hiervoor o.a. in de *Golder*-zaak een handreiking gegeven, maar in het boek is daar niets van terug te vinden. Jammer, want een goed betoog over dit onderwerp zou er misschien toe bijdragen dat de verwardheid en oppervlakkigheid van de Nederlandse discussie op dit punt afnemen.

Ik zou het boek encyclopedisch willen noemen. Ook ten aanzien van deze functie heeft het een paar opvallende tekortkomingen, zeker voor het gebruik door studenten. Ik noem er enkele:

- zinsbouw en volgorde van behandeling van bepaalde onderwerpen doen soms af aan de toegankelijkheid van het boek. De paragraaf over derdenwerking bijvoorbeeld is nogal duister en gebrekkig van systematiek. Bij een boek voor studenten bedoeld kan dit een nadeel zijn.

- lang niet elke juridische student heeft als vooropleiding gymnasium of atheneum-met-Latijn. Een verklarende woordenlijst, ook voor wat betreft de verwijzingen in de voetnoten, ontbreekt ten onrechte. Het gebruik van Latijnse (maar ook andere vreemde) termen is namelijk overvloedig.
- in de praktijk blijkt het lastig de publikaties uit Straatsburg, in zoveel jaren verschenen in wisselende vormen, snel te vinden. Een overzicht had niet misstaan.
- het zaakregister is te klein, gezien de overvloed van gegevens.

Van Dijk en Van Hoof hebben een boek geschreven dat werken als van Vasak en Fawcett voor de Nederlandstalige lezers overbodig maakt. Wellicht was het mogelijk geweest nadrukkelijk een aanvulling op de bestaande literatuur te schrijven, een 'laatste-stand-van-zaken' in plaats van een allesomvattend werk dat toch ook gedateerd is. De prijs van het boek haalt echter de grond onder dit laatste bezwaar vandaan. Het kost slechts f 22,50, voor 452 pagina's compact opgeslagen informatie is dat niet veel. Het zal daarom zijn weg wel vinden.

P. W. C. Akkermans

Dennis C. Mueller, **Public Choice**, Cambridge U.P., 1979, 297 pp., £ 3.95

Als de toename in het aantal overzichtsartikelen en -werken omgekeerd evenredig is met de mate van creativiteit op een bepaald onderzoeksgebied dan moeten we gezien de hausse in dergelijke literatuur concluderen dat de theorievorming t.a.v. sociale keuze-processen hopeloos is vastgelopen. De belangrijkste reden voor deze stilstand moet wellicht worden gezocht in de omstandigheid dat de min of meer toevallig ontstane opsplitsing in deelgebieden niet allengs is vervaagd maar veeleer juist met moeite tot slechten scheidingsmuren is geaccentueerd. Hele boekenkasten kunnen worden gevuld met literatuur die voortbouwt op het basiswerk van Von Neumann/Morgenstern in de speltheorie en van Arrow in de theorie over sociale keuze-regels maar slechts bij enige artikelen van Robert Wilson en bij het onvolprezen proefschrift van Robin Farquharson rijst de twijfel in welke kast zij moeten worden geplaatst. Uit de symbiose van speltheorie en de theorie van de collectieve goederen zoals geïnitieerd door Mancur Olsen rest slechts de muilezel van het Prisoner's Dilemma.

Onder de bovengeschetste omstandigheden kan een overzicht van de Public Choice-literatuur niet anders zijn dan een bundeling van overzichten voor de verschillende deelgebieden. In het algemeen kan worden gesteld dat het werk van Mueller voor een groot aantal van deze deelgebieden een adequate en goed leesbare samenvatting van de bestaande literatuur biedt.

Public Choice is de uitwerking op boekformaat van een overzichtsartikel dat Dennis Mueller in 1976 onder de titel 'Public Choice: A Survey' in de *Journal of Economic Literature* heeft gepubliceerd. De globale indeling van het artikel - deel 1 Positieve Theorie van Public Choice, deel 2 Normatieve Theorieën van Public Choice en deel 3 Een vergelijking van positieve en normatieve theorieën van Public Choice - is in het boek gehandhaafd. De extra ruimte is benut voor een meer uitgebreide behandeling van de reeds in het artikel aan de orde gestelde en de toevoeging van nieuwe onderwerpen. Gezien de ruime definitie van 'public choice' als 'the economic study of nonmarket decision-making, or simply the application of economics to political science' had de auteur verschillende mogelijkheden voor een